

Kirkeskibene i Bregninge kirke

af Henning Thalund

Natten til den 5. februar 1999 brød tyve ind i Bregninge kirke. Kirkedøren blev brækket op, og ved hjælp af en medbragt stige blev kirkens 3 kirkeskibe og et gammelt krucifix hentet ned, båret ud i en varevogn og kørt bort.

Noget lignende var ikke før sket i en dansk kirke. Villaer, forretninger og lejligheder har som bekendt været hærget af tyverier gennem mange år, men at bryde ind i en kirke og stjæle kirkens inventar - ? Det har heldigvis hidtil hørt til sjældenheder.

Det var kulturminder, der den nat forsvandt fra Bregninge kirke.

Det ældste af de 3 kirkeskibe stammer fra 1727 og er ikke kun det ældste kirkeskib i Svendborg provsti, men et af de ældste kirkeskibe i Fyns stift. Det er en model af en navnløs orlogsfregat og har 10 kanoner i borde. Det bliver fortalt, at det er en model af Niels Juels admiralskib, men dette betvivles af marinehistorikere.

Derimod er der ingen tvivl om, hvem der i sin tid byggede modellen, for på modellens styrbords side står der "C.J.S.T. An. 1727 den 7. Aprilis". Bogstaverne "C.J.S.T." står for Christian Jensen Thurøe, der var født ca. 1700 og var skibsbygmester i Troense.

Kirkeskibet har været restaureret gentagne gange. Første gang var i 1795, og restaureringen blev foretaget af Hans og Jens Thurøe. Deres navne og årstallet står skrevet på modellens bagbord side. Den næste restaurering, man har kendskab til, fandt sted i 1967-68 og blev foretaget af konservator Christian Nielsen fra Søfartsmuseet på Kronborg. Kirkeskibet blev efter restaureringen genophængt i kirken den 5. maj 1968, og efter gammel tradition i

det sydfynske søfartsområde blev det båret i procession fra "Skipperhjemmet" til kirken af 4 søfolk fra Troense. Siden har kirkeskibet været restaureret igen i 1989.

Det navnløse orlogsskib hænger i kirkens midterskib nærmest koret.

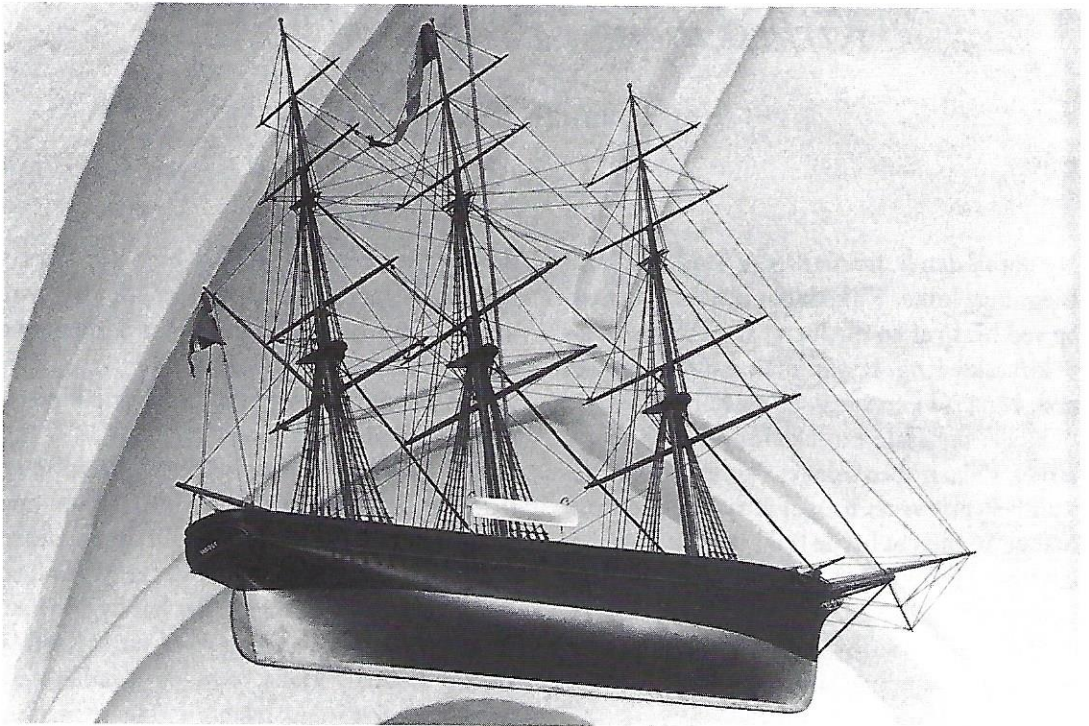
Det næstældste af de stjalne kirkeskibe er fregatten "Sophie Frederikke". Det blev op-hængt i kirken i 1791. Kirkeskibet er en meget smuk og velbygget model, og det er tydeligt, at det er en virkelig fagmand, der har bygget det. Kirkeskibets bygmester og giver var L.C.Møller fra Troense. Hans navn og årstallet står skrevet på fregattens bagbord side. Fregatten er bestykket med 12 messingkanoner i hver side.

Da det blev skænket til kirken, havde det intet navn. Det fik det først i 1842, da det blev omtaklet af C.K.Storm, hvis navn og årstal også står skrevet på fregattens bagbord side.

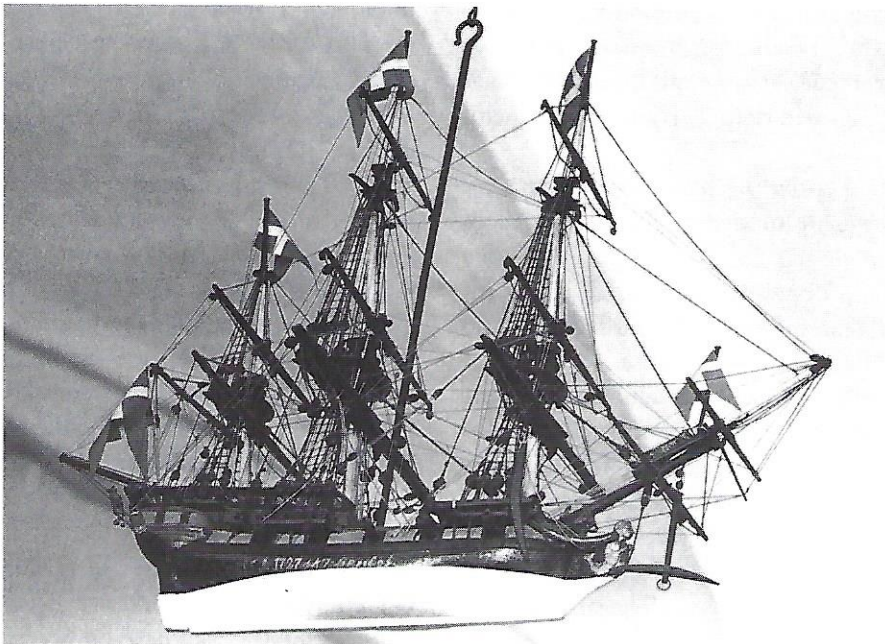
Hvorledes fregatten fik navnet "Sophie Frederikke" står fortalt i en gammel avisartikel fra 1842, der omtaler restaureringen. I artiklen står der bl.a., " - at da det tilforn intet Navn have haft, blev det - med Kammerherre, Baron v. Juel-Brockdorffs Tilladelse - given hans Gemalindes navne Sophie Frederikke".

Til ære for baronessen og til minde om ham, der i sin tid havde skænket skibet til kirken, blev det besluttet, at "Sophie Frederikke" skulle føres i procession fra Valdemar Slot til Bregninge kirke. Den gamle avisartikel fortsætter:

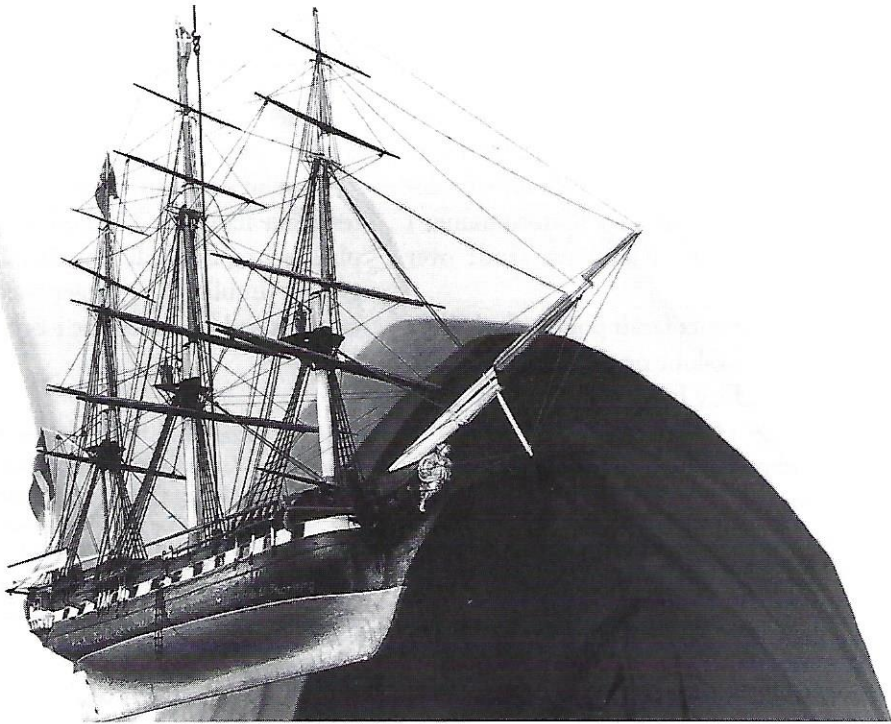
"Saaledes bar fire af de ældste Skippere Skibet efterfulgt af et Orkester og alle Byens Skibsbygmestre, Skippere og Styrmand parvis, 90 i Tallet, hvoraf de 73 bar Flag, hvilket gav et særdeles smukt Syn.



Modellen af det navnløse orlogsskib er det ældste af de tre kirkeskibe i Bregninge kirke. Det blev ophængt i 1727.



Det 3-mastede fuldriggede orlogsskib "Sophie Frederikke" er opkaldt efter kammerherreinden på Valdemar Slot. Kirkeskibet blev ophængt i Bregninge kirke i 1791.



Den 3-mastede fuldrigger "Ingolf" er det yngste af kirkens tre kirkeskibe. Det blev ophængt i 1963.

På Slottet blev Toget modtaget med Salut, og efter der var afsunget en Sang i Anledning af Dagens Højtidelighed, samt til Ære for det høje Herskab, blev samtlige Deltagere budt op paa Slottet, hvor der for dem alle blev serveret en kostelig Frokost.

Herskabet var ikke personligt til stede, da Upasselighed forhindrede dem deri.

Imidlertid var alt på det herligste foranstaltet, saa enhver af Deltagerne ikke kunne andet end glæde sig over en saa uventet godfuld Modtagelse. Over Bordet blev med glade Hjerters Taksigelse udtømt det høje Herskabs Skaal, hvorefter Skibet i forrige Orden blev bragt til Kirken og i al Stilhed ophængt paa sin gamle Plads."

På kirkeskibets styrbord side står der: "Sophie Frederikke Juel-Brockdorff, Kammerherreinde til Thorseng".

Kirkeskibet "Sophie Frederikke" har altid haft sin plads i kirkens sydlige sideskib.

Det tredje af de stjalne kirkeskibe er den 3-mastede fuldrigger "Ingolf". Det er det yngste af de tre skibe. Det blev ophængt den 2. juni 1962 og fik sin plads i midterskibet nærmest indgangen.

"Ingolf" blev bygget i årene 1887-88 af skibsbygmester R.V.Møller i Troense. Han gjorde det imidlertid ikke færdig, for først i 1914 blev rigningsarbejdet udført af bygmeesterens søn, Henrik Georg Møller.

I mange år derefter var fuldriggeren i familiens eje, men i 1963 skænkede kontorchef Henrik Georg Møller "Ingolf" til Bregninge kirke. Inden ophængningen blev skibet efterset og derefter båret i procession til kirken af giveren og 3 skibsførere fra Troense.

Kirkeskibene var borte - men så klappede fælden.

En beboer i nærheden af kirken havde den nat, da tyveriet fandt sted, bemærket en lys

varevogn, der kørte rundt i nærheden af kirken. Denne oplysning bragte politiet på sporet af en udlejningsbil fra Sønderjylland og den mand, der havde lejet bilen. Et par uger efter tyveriet stod politiet så endelig med det første genfundne kirkeskib, fregatten "Sophie Frederikke". Det blev fundet i en flyttecontainer i Padborg og var klar til at blive sendt over grænsen.

3 uger efter tyveriet fandt politiet frem til de 2 manglende kirkeskibe og det gamle krucifix. Disse klenodier blev fundet hos en af politiets gamle kendinge i Odense.

Nedtagelsen af kirkeskibene i nattens mulm og mørke og den videre transport i varebilen betød, at de alle havde lidt mere eller mindre skade. Nogle af mastetoppene og ræerne var brækkede, og dele af det komplicerede tovværk i riggen var revet i stykker. Hækken på

"Sophie Frederikke" havde fået et slemt skub, så dele af den var brækket af. Andre steder på skibet var guldornamenterne slået i stykker. Desuden havde fregatten mistet 3 af sine mes-singkanoner.

Men alt er blevet repareret igen, og søndag før påske hang alle 3 kirkeskibe på deres vante pladser - og nu er de sikrede på en måde, der gør det umuligt eller meget svært igen at stjæle de 3 smukke kirkeskibe i Bregninge kirke.

Henning Thalund, f. 1929, styrmands- og skibsfører-eksamen fra Københavns navigationsskole og sejlet som styrmand i Ø.K. og Fyr- og Vagervæsenet, senere lærer ved søfartsskolerne og sidst forstander for Svendborg Søfartsskole. Har gennem en årrække arbejdet med registrering af de danske kirkeskibe og har bl.a. skrevet 3 bøger om emnet. Desuden en række artikler i tidsskrifter og årbøger om maritime emner.